

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

**Statistická analýza sezónního kolísání průměrných
měsíčních cen vybraných druhů ovoce a zeleniny**

Vypracoval: Zdeněk Roth

Vedoucí bakalářské práce: Prof. Ing. Vladimír Brabenec, CSc

© 2009 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci "Statistická analýza sezónního kolísání průměrných měsíčních cen vybraných druhů ovoce a zeleniny" vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 4. 2009

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Prof., Ing. Vladimíru Brabencovi, CSc. za odborné vedení a cenné rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce.

**STATISTICKÁ ANALÝZA SEZÓNÍHO
KOLÍSÁNÍ PRŮMĚRNÝCH MĚSÍČNÍCH CEN
VYBRANÝCH DRUHŮ OVOCE A ZELENINY**

**SEASONAL FLUCTUATIONS STATISTICAL
ANALYSIS OF SELECTED FRUIT AND
VEGETABLE SORTS MONTHLY AVERAGE**

Souhrn

Tématem bakalářské práce je analýza sezónního kolísání průměrných měsíčních cen vybraných druhů ovoce a zeleniny, a to jablek konzumních, bílého hlávkového zelí a cibule suché. V první části této práce jsou popsána teoretická východiska, která jsou spojena s tímto tématem. Následně jsou interpretovány výsledky zkoumání, kterých bylo dosaženo prostřednictvím statistických metod časových řad, regresní a korelační analýzy a indexní analýzy. Výsledky umožní analyzovat tendenci cenového vývoje výše zmíněných komodit a pochopení vlivů faktorů na cenové výkyvy.

Summary

The purpose of this bachelor thesis is to analyze seasonal fluctuations of selected fruit and vegetable (apple, white cabbage and onion) sorts monthly average prices. The first part of the thesis describes theoretic resources that are related to the theme of this work. Afterwards results of investigation are interpreted which have been acquired through the statistical methods of seasonal fluctuation, regression and correlation analysis and index analysis. The results support the analysis of trend progression of the three agricultural commodities and they are helpful to understand effects of factors on the price fluctuation.

Klíčová slova

Sezónní kolísání, ceny zemědělských výrobců, ceny spotřebitelské, časová řada, regresní a korelační analýza, indexní analýza, cenový vývoj

Key words

Seasonal fluctuation, producer prices, consumer prices, time series, regression and correlation analysis, index analysis, trend of prices

Seznam zkratk

SC – spotřebitelská cena

CZV – cena zemědělských výrobců

Seznam symbolů

f_h – sezónní index

s_h – sezónní odchylka

$\overline{y_h}$ – sezónní průměr

\bar{y} – celkový průměr

α – teoretický regresní parametr

β – teoretický regresní koeficient

a – absolutní člen

b – regresní koeficient

R^2 – koeficient determinace

X – nezávisle proměnná

Y – závisle proměnná

t – testové kritérium

p – pravděpodobnost k vypočtenému testu t , porovnávaná s hladinou významnosti α

q_i – časové období i

q_{i-1} – předchozí období i

q_0 – základní časové období

$I_{i/0}$ – bazický index

$I_{\frac{i}{i-1}}$ – řetězový index

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Cíl práce a metodika	6
2.1. Časové řady.....	6
2.1.1. Členění časových řad.....	7
2.1.2. Složky časových řad	8
2.1.3. Měření sezónního kolísání v časové řadě metodou průměrů	8
2.2. Regresní a korelační analýza	9
2.2.1. Jednoduchá lineární regrese.....	10
2.2.2. Nelineární regrese	11
2.3. Indexní analýza	12
2.3.1. Typy ukazatelů.....	12
2.3.2. Metody srovnávání ukazatelů	13
3 Literární rešerše	14
3.1. Produkce ovoce a zeleniny	14
3.2. Cena	14
3.2.2. Ceny zemědělských výrobců	17
3.3. Marketingový výzkum.....	17
3.4. Sezónní kolísání.....	18
3.5. Statistické zjišťování.....	19
4 Výsledky a jejich hodnocení.....	20
4.1. Sezónní kolísání průměrných měsíčních cen zemědělských výrobců.....	20
4.1.1. Jablka konzumní	20
4.1.2. Zelí bílé hlávkové	22
4.1.3. Cibule suchá.....	24
4.2. Regresní a korelační analýza	26
4.3. Indexní analýza	30
5 Závěr	33
6 Seznam literatury	35
7 Přílohy.....	37

1. Úvod

Zemědělství zaujímá nezastupitelnou roli již po řadu staletí a není tomu jinak ani v dnešním technickém světě. V České republice je zemědělství spojeno s dlouhou historií. Po roce 1989 došlo k transformaci českého zemědělství, kdy byla zavedena tržní ekonomika namísto centrálně řízeného systému. Domácí zemědělní výrobci a zpracovatelé museli převzít odpovědnost za všechna svá rozhodnutí, jelikož sami rozhodovali o tom co produkovat a kterým odběratelům prodávat.

Agrární trh je specifickým trhem. Je ovlivňován řadou faktorů jak ovlivnitelných, tak zejména i neovlivnitelných, mezi které patří proměnlivost počasí, napadení různými škůdci nebo vznik chorob. Všechny tyto faktory se mohou podílet na poškození úrody, které má pak za následek růst cen zemědělských výrobců v situaci, kdy je poptávka vyšší než nabídka konkrétní komodity

Proto je velmi důležité sledovat vývoj cen zemědělských komodit, a to nejen cen výrobců, ale i navazujících cen zpracovatelů ve výrobní vertikále. Výsledné údaje získané pomocí statistických metod mohou zodpovědět otázku, kdy, co a jak vyrábět, prodat nebo nakupovat. Tato práce charakterizuje cenový vývoj tří zemědělských plodin a může sloužit jako podklad při rozhodování zemědělských výrobců, zpracovatelů, obchodníků, ale také i spotřebitelů a ostatních subjektů vstupujících na zemědělsko-potravinářský trh.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je analýza sezónního kolísání průměrných měsíčních cen vybraných druhů ovoce a zeleniny, v tomto případě konzumních jablek, bílého zelí a cibule suché. Následně zjištěné výsledky interpretovat a odůvodnit cenový vývoj těchto komodit. Dále porovnat příčinnou souvislost mezi cenami spotřebitelskými a cenami zemědělských výrobců a predikovat spotřebitelské ceny pomocí regresní funkce.

Podkladem pro výpočty, které budou v této práci zpracovány, jsou data zjištěná Českým statistickým úřadem a Ministerstvem zemědělství České republiky. Použity jsou zde statistické metody analýzy časových řad, sezónního kolísání, regresní a korelační analýzy a indexní analýzy. Výpočty byly prováděny pomocí statistického programu SPSS a tabulkového editoru Microsoft Excel 2007.

2.1. Časové řady

Časová řada je definována jako posloupnost věcně a prostorově srovnatelných dat, která je chronologicky uspořádaná. Před samotnou analýzou je nejprve nutné se přesvědčit, zda jsou dodrženy potřebná hlediska měření, aby hodnoty statistického znaku byly srovnatelné, dle uvedených hledisek [3]:

1. **Hledisko věcné srovnatelnosti** – vymezení stejného obsahu sledování.
2. **Hledisko prostorové srovnatelnosti** – vymezení místa a prostoru sledování.
3. **Hledisko časové srovnatelnosti** – vymezení času sledování.
4. **Hledisko cenové srovnatelnosti** – vymezení druhu cen sledování.

2.1.1. Členění časových řad

Při rozdělení časových řad nejde pouze o vymezení druhů, ale především o vyjádření rozdílů v obsahu sledovaného znaku. Časové řady se mohou dělit do následujících skupin [3]:

1. Podle způsobu získávání hodnot

- a. *Časové řady okamžikové* – hodnoty se vztahují k určitému časovému okamžiku, kdy součet okamžikových ukazatelů nemá reálný význam (např. počet zaměstnanců k určitému dni v měsíci).
- b. *Časové řady intervalové* – hodnoty se vztahují k určitému časovému rozmezí, kdy délka intervalu musí být shodná, jinak dochází ke zkreslení výsledných hodnot. Součty ukazatelů mohou být použity k dalšímu šetření (např. obrat za rok).

2. Podle periodicity sledovaného ukazatele

- a. *Časové řady krátkodobé* – s periodicitou kratší než jeden rok, u kterých nejčastěji sledujeme složku cyklického nebo sezónního kolísání. V případě, že obsahuje jak složku sezónní, tak i složku trendovou, je nutné složky vypočítat a navzájem je oddělit.
- b. *Časové řady dlouhodobé* – s periodicitou delší nebo rovno jednomu roku, kde nejčastěji sledujeme trend vývoje. Ten je vyjádřen pomocí vhodně zvolené trendové funkce.

3. Podle způsobu vyjádření sledovaného ukazatele

- a. *Časové řady naturálních ukazatelů* – jsou omezeny možností agregace ukazatelů a mají menší vypovídající hodnotu.
- b. *Časové řady peněžních ukazatelů* – tvoří většinu ekonomických časových řad.

4. Podle charakteru sledovaného ukazatele

- a. *Časové řady primárních ukazatelů* – získané přímo.
- b. *Časové řady sekundárních ukazatelů* – získané odvozením hodnot z primárních ukazatelů.

2.1.2. Složky časových řad

Při analýze časových řad je nutno vzít v úvahu, že daná časová řada může obsahovat tři složky, kterými jsou [3]:

1. **Trend** – charakterizuje tendenci dlouhodobého vývoje hodnot sledovaného znaku časové řady.
2. **Periodická kolísání** – jsou důsledkem periodických faktorů, které ovlivňují sledované hodnoty.
 - a. *Cyklické kolísání* – periodicitu opakovaných výkyvů hodnot přesahuje období jednoho roku.
 - b. *Sezónní kolísání* – periodicitu výkyvů v období jednoho roku.
 - c. *Krátkodobé kolísání* – periodické výkyvy v rámci období menšího než jeden rok.
3. **Náhodná kolísání** – jsou důsledkem náhodných faktorů, který mají vliv na sledované hodnoty a nelze je předvídat.

2.1.3. Měření sezónního kolísání v časové řadě metodou průměrů

Pro výpočet charakteristik sezónního kolísání je potřeba časová řada, která obsahuje sledované hodnoty za několik období, které byly naměřeny v kratších intervalech (např. časová řada několika let s měsíčním měřením hodnot).

Způsob určení sezónní složky je u řady měsíčních údajů porovnání měsíčních průměrů u stejnojmenných měsíců s celkovým měsíčním průměrem za dané období. Označením hodnot měření jako y_{ht} , kde h je index měsíce a t je index roku, lze vyjádřit sezónní odchylku s_h , jako rozdíl měsíčního průměru \bar{y}_h a celkového měsíčního průměru \bar{y} . Sezónní odchylka vyjadřuje, o kolik se průměrná hodnota sledovaného znaku v jednotlivých měsících liší od celkového průměru měsíců v časové řadě. Přitom platí, že celkový součet všech sezónních odchylek je roven nule [3].

$$s_h = \bar{y}_h - \bar{y} \quad \text{pro měsíce } h = 1, 2, \dots, 12 \quad (2.1.3.1.)$$

Pro další charakteristiku slouží sezónní index f_h , který se vypočítá jako poměr měsíčního průměru \bar{y}_h a celkového měsíčního průměru \bar{y} . Sezónní index vyjadřuje, kolikrát se průměrná hodnota sledovaného znaku v jednotlivých měsících liší od celkového průměru měsíců v časové řadě. Platí zde, že součet sezónních indexů je roven počtu měřených měsíců ve sledovaném období. Lze vyjádřit procentuálně, jako stonásobek své hodnoty [3].

$$f_h = \frac{\bar{y}_h}{\bar{y}} \quad \text{pro měsíce } h = 1, 2, \dots, 12 \quad (2.1.3.2.)$$

Tabulka 2.1.3.3. Výpočet charakteristik sezónního kolísání

Měsíc / Rok	1 t	\bar{y}_h	s_h	f_h
Leden	y_{ht}			
.				
.				
.				
Prosinec				
		\bar{y}		

t ... index roku
 h ... index měsíce
 y_{ht} ... hodnota měření
 \bar{y}_h ... průměr měsíce h
 \bar{y} ... celkový průměr
 s_h ... sezónní odchylka
 f_h ... sezónní index

2.2. Regresní a korelační analýza

Při analýze vícerozměrných statistických souborů vystupuje otázka závislosti dvou či většího počtu veličin. K řešení této otázky je zapotřebí určitých postupů a metod, které jsou součástí regresní a korelační analýzy, která se řadí do souboru metod statistické indukce [3].

Nejprve je zjišťována forma závislosti, která se vyjadřuje regresní funkcí. Poté je pomocí korelační úlohy určen stupeň závislosti. Cílem analýzy je odhalení souvislostí mezi těmito soubory a také možnost provést regresní odhady. Těmito

odhady je možné ze známých nebo předpokládaných hodnot jedné proměnné odhadnout budoucí hodnotu druhé proměnné [3].

Důležité je i rozdělení typu závislosti mezi statistickými znaky. Konkrétně se jedná o závislost dvojího typu [3]:

- 1. Funkční závislost** – projevuje se tím, že k určité hodnotě jednoho statistického znaku odpovídá pouze jediná hodnota druhého znaku a naopak.
- 2. Statistická závislost** – jedná se o závislost, kdy dané hodnotě jednoho statistického znaku odpovídá několik hodnot znaku druhého a současně se změnou průměrné úrovně hodnot jednoho znaku se mění i průměrná úroveň hodnot druhého znaku.

2.2.1. Jednoduchá lineární regrese

Je nejjednodušším typem regrese, která se používá tam, kde stačí hrubá analýza mezi sledovanými veličinami nebo se studuje závislost v malém intervalu, na němž je lineární závislost dostatečnou aproximací jiné závislosti [3].

Tato regrese zkoumá vztah dvou náhodných veličin X a Y . Ve většině pozorování je už předem určeno, která veličina bude závisle proměnná tzv. vysvětlovaná proměnná, a která bude nezávisle proměnná tzv. vysvětlující proměnná. Teoretická regresní přímka $f(x)$ se skládá z parametru α a regresního koeficientu β [3].

$$f(x) = \alpha + \beta x \quad (2.2.1.1)$$

Nejpřesnějším odhadem teoretické regresní přímky je přímka odhadu y' . Kde a , b jsou bodové odhady parametrů α a β .

$$y' = a + bx \quad (2.2.1.2)$$

Bodové odhady a , b se nejčastěji získávají z pozorovaných dat pomocí metodou nejmenších čtverců. Tato metoda vychází z požadavku, aby součet čtverců odchylek pozorovaných hodnot $y_1, y_2, y_3, \dots, y_n$ veličiny Y od odhadované regresní funkce byl minimální. Pro výpočet parametrů a , b lineární regresní funkce lze použít přímé výpočtové vzorce [3]:

$$b = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \quad (2.2.1.3.)$$

$$a = \bar{y} - b\bar{x} \quad (2.2.1.4.)$$

2.2.2. Nelineární regrese

Ne vždy je závislost mezi sledovanými veličinami lineární. V takových případech je nutné využít i nelineárních regresních funkcí. K tomu je vhodné využít určitý statistický počítačový program (SPSS, Statistica apod.), jelikož metody odhadu těchto funkcí jsou už velmi početně náročné a zdlouhavé. Pokud je nelineární funkce vhodnější než funkce lineární, vykazuje vyšší hodnoty charakteristik korelační závislosti než lineární regresní funkce [3].

Mezi nejběžnější odhady nelineární regresní funkce patří [3]:

1. Odhad kvadratické regresní funkce

$$y' = a + bx + cx^2 \quad (2.2.1.5.)$$

2. Odhad logaritmické regresní funkce

$$y' = a + b \ln x \quad (2.2.1.6.)$$

3. Odhad exponenciální regresní funkce

$$y' = a + b^x \quad (2.2.1.7.)$$

4. Odhad hyperbolické regresní funkce

$$y' = a + \frac{b}{x} \quad (2.2.1.8.)$$

2.3. Indexní analýza

Pomocí indexní analýzy lze porovnat dvě hodnoty téhož ukazatele, které se odlišují z hlediska věcného, prostorového nebo časového. Porovnávat můžeme obsahově shodné ukazatele dvojnásobem [3].

Porovnat zkoumané hodnoty je možné buďto absolutně (pomocí rozdílů), přičemž se výsledná hodnota nazývá absolutní rozdíl ukazatele. Ta je vždy vyjádřena v určité měrné jednotce. Nebo pomocí porovnávání relativním způsobem (podílem), zjistit tzv. indexy. Ty jsou bezrozměrovou veličinou a mohou být vyjádřeny v procentech, jako stonásobek hodnoty indexu [3].

2.3.1. Typy ukazatelů

Specifickou statistickou veličinu, jejímž popisem je nějaká sociálněekonomická skutečnost, nazýváme ukazatel. Ty mohou být členěny dle různých hledisek [3]:

1. Podle způsobu zjišťování

- a. *Ukazatele prvotní* – ukazatele neupravené
- b. *Ukazatele odvozené* – získané pomocí úpravou z ukazatelů prvotních

2. Podle hlediska vyjádření

- a. *Ukazatele absolutní* – vyjadřují velikost jevu nezávazně k jiným jevům.
- b. *Ukazatele relativní* – jsou vyjádřeny podílem absolutních ukazatelů.

3. Podle hlediska doby zjišťování

- a. *Ukazatele okamžikové* – naměřené v určitém časovém bodu
- b. *Ukazatele intervalové* – sledované po určité časové období

4. Podle hlediska povahy ukazatelů

- a. *Ukazatele extenzitní* – charakterizují množství, rozsah a objem posuzovaného jevu.

b. Ukazatele intenzitní – poměrné ukazatele, tedy charakterizují intenzitu a úroveň posuzovaného jevu.

2.3.2. Metody srovnávání ukazatelů

Porovnání vývoje ukazatelů ve dvou a více obdobích, je možné provést dvojitým způsobem. Při srovnávání hodnot ukazatele z určitého časového období q_i vzhledem k základnímu časovému období q_0 je výsledkem řada bazických indexů $I_{i/0}$ [3].

$$I_{i/0} = \frac{q_i}{q_0} \quad (2.3.2.1.)$$

Jestliže jsou porovnávány hodnoty z určitého časového období q_i vzhledem k období předchozímu q_{i-1} , pak jsou výsledné indexy nazývány jako řetězové indexy $I_{\frac{i}{i-1}}$, které charakterizují tempo růstu či poklesu daného ukazatele [3].

$$I_{\frac{i}{i-1}} = \frac{q_i}{q_{i-1}} \quad (2.3.2.2.)$$

3. Literární rešerše

3.1. Produkce ovoce a zeleniny

Základním úkolem pěstitelů ovoce a zeleniny je zabezpečit výrobu zemědělských plodin mírného pásma pro náš trh a pro částečný export. Na agrární trh působí velké množství faktorů, které ovlivňují ceny především ceny zemědělských výrobců. Nejvýznamnějším faktorem, který člověk nedokáže prakticky ovlivnit, je počasí, které následně může negativně ovlivnit úrodu. Příkladem jsou teplé zimy a s tím spojené přemnožení škůdců a vznik různých chorob nebo naopak pozdní jarní mrazy, které mohou mít zničující dopad na některé zemědělské plodiny. Mezi ty člověkem ovlivnitelné faktory patří například efektivní vynaložení pracovní síly, která je částečně spojená s technologickým vybavením zemědělců.

Dnem 1. 5. 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, se pro české pěstitele výrazně změnila situace a otevřely se nové možnosti obchodování na celoevropském trhu. Ale nejen čeští zemědělci využili této situace, a tak naši pěstitelé začali čelit zahraniční konkurenci na domácím trhu. Tuto situaci vítali spotřebitelé, kdy kvalita nabízeného zboží rostla. V současné době je produkce ovoce a zeleniny v České republice na velmi dobré úrovni a je konkurence schopná vůči zahraničním dodavatelům. Zájem spotřebitelů může ovlivnit finální úpravu výrobků pro prodej, např. vakuové balení ve fólii [7].

3.2. Cena

Vztah nabídky a poptávky v tržním systému po zemědělských výrobcích velkou měrou ovlivňuje rozhodnutí zemědělských výrobců. Tento vztah lze omezeně ovlivnit prostřednictvím reklamy, nabídkou nových druhů a dalšími marketingovými nástroji [1].

Cena je nejdůležitější informací pro všechny agrární subjekty. Při určité úrovni velikosti kupní síly spotřebitelů a při úrovni nutných nákladů výrobců, cena výrobku zásadně ovlivňuje poptávku spotřebitele. Dalšími faktory, které působí na tržní systém, mohou být například substituce statku, trvanlivost či obal výrobku [1].

Specifika zemědělské výroby spolu se sezónními spotřebitelskými zvyklostmi obyvatel způsobují kolísání cen většiny zemědělských komodit. Využívání tohoto kolísání může s poměrně nízkým faktorem rizika přinést i zřetelné zlepšení hospodářského výsledku na agrárním trhu [1].

Cenu lze také definovat jako výši peněžní úhrady zaplacená na trhu za určitý prodávaný výrobek nebo poskytovanou službu. Cena je jednou ze složek marketingového mixu a jako jediná přináší podniku výnosy. Stanovení výše ceny v jednotlivých zemích je závislé na řadě faktorů. Mezi které patří závislost na ekonomické situaci dané země, na úrovni a struktuře poptávky, místní konkurenci, legislativě nebo také na změně měnového kurzu dané země. Avšak cena není pouze ekonomická veličina, ale je i také důležitou součástí komunikace mezi prodejcem a kupujícím, kdy stvrzuje jejich dohodu a formuluje okamžitý nebo dlouhodobý vztah prodejce a zákazníka [8].

Cena je tedy významný nástroj marketingového mixu, který slouží podniku k dosažení marketingových cílů na trhu. Je to suma peněz, kterou musí kupující uhradit za určitý výrobek nebo službu. Cena obsahuje velkoobchodní a maloobchodní ceny, rabaty, slevy a dobu splatnosti [4].

Cíle cen by měly vyplývat z postavení podniku na trhu a firemních cílů marketingu. Čím jasněji jsou tyto cíle stanoveny, tím snáze se poté určí samotná cena výrobků nebo nabízených služeb. Cíle se rozdělují na [6]:

1. Cíle orientované na zisk

- a. Cílový zisk* – cílem je stanovená hladina zisku, často vyjádřena jako počet procent z prodeje nebo kapitálových investic. Administrativní výhodou tohoto způsobu pro velké společnosti je, že lze snadno porovnávat dosažené výsledky s předem stanoveným cílem.
- b. Uspokojivý zisk* – musí být dostatečně přesvědčivý pro akcionáře a také zajistit přežití.
- c. Maximalizace zisků* – hledání způsobu k dosažení co nejvyšších zisků nebo míry návratnosti investic. Tvrzení, že maximalizace zisku je nutně spjata se stanovením vysokých cen není zcela pravdivé. Nízké ceny mohou zvětšit velikost trhu a následně může dojít k vzrůstu prodeje i zisků. Pokud firma nasadí vysoké ceny, mohou konkurenční společnosti napodobit nebo zdokonalit firmou nabízený produkt, což povede ke snižování cen.

2. Cíle orientované na prodej

- a. Růst prodeje* – domněnka, že růst objemu prodeje vede v dlouhodobém výhledu ke zvyšování zisků, nemusí být až tak přesná. Takovýto způsob uvažování vyvolává problémy, jestliže náklady firmy rostou rychleji než samotný prodej nebo pokud náklady přestanou být sledovány.
- b. Růst podílu na trhu* – specifikum tohoto cíle pro firmy spočívá v nutnosti pozorování konkurence a jejich činnosti na trhu. Avšak pokud se většího podílu na trhu dosáhne při relativně nízkých cenách, může tento stav vést k neziskovosti.

3. Cíl status quo

- a. Čelení konkurencí* – je využíván v případě, kdy trh celkově neroste. Odradit konkurenci v dané oblasti mohou udržované stabilní ceny.

- b. Necenová konkurence* – tento způsob je orientován na ostatní části marketingového mixu, jako je např. produkt, propagace nebo místo.

3.2.1. Ceny zemědělských výrobců

Tyto ceny zjišťuje Český statistický úřad u vzorku, který zahrnuje zhruba 500 vybraných zemědělských výrobců (soukromých, družstevních, státních). Od počátku roku 2005 jsou ceny sledovány u 95 zemědělských výrobků, mezi které patří 62 rostlinných cenových reprezentantů a 33 živočišných. Zjišťovány jsou ceny smluvní a realizační, které jsou určeny pro tuzemský trh. Následně jsou očištěny od daně z přidané hodnoty. Průměrné ceny výše zmíněných výrobků jsou vypočítávány jako prostý aritmetický průměr z cen jednotlivých výrobců [10].

3.3. Marketingový výzkum

Marketingový výzkum spočívá ve specifikaci, shromažďování, analýze a interpretaci informací, které umožňují porozumět trhu, ve kterém společnost podniká nebo na něm podnikat teprve hodlá. V souvislosti s účelem výzkumu, zkoumanými otázkami a použitými metodami se mohou v průběhu marketingového šetření uskutečňovat následující druhy výzkumů [9].

- 1. Monitorovací výzkum** – cílem tohoto výzkumu je zajistit stálou informovanost o situaci na trhu a obzvlášť včas zjistit možné problémy, které je nutné v případě jejich výskytu na trhu vyřešit. Úspěchem tohoto cíle je využití permanentního shromažďování a analýzy informací. Pro management firmy slouží tato varianta výzkumu trhů a marketingových informací jako systém zpětné vazby.
- 2. Explorační výzkum** – aplikuje se v situacích, kdy o zkoumaném problému není dostatek předběžných znalostí. Výzkum je neformálního charakteru, který bývá uskutečňován v malém rozsahu a je prováděn nestandardními metodami.

3. **Výzkum deskriptivního charakteru** – je cílen na poskytnutí co nejpřesnějšího obrazu o vybraných aspektech tržního prostředí v určitém časovém období a popsat jevy a procesy, které jsou pro rozhodovací proces relevantní. I pouhé zobrazení tržní situace může vést k poznatkům, jak daný problém vyřešit a není tedy za potřebí již žádného hlubšího výzkumu.
4. **Kauzální výzkum** – je zaměřen na výzkum příčin určitých problémů. Aplikace této metody je účelná za existence těchto tří podmínek:
 - a. *Dochází k prokazatelným průvodním změnám příčiny a účinku.*
 - b. *Existuje časová sekvence příčiny a účinku.*
 - c. *Pro pozorovaný účinek neexistuje jiné validní vysvětlení, než uvažované hypotetické.*

3.4. Sezónní kolísání

Pro účelnou analýzu sezónního kolísání je vhodné disponovat dvouletou až pětiletou časovou řadou s pravidelným a krátkým intervalem naměřených hodnot sledovaného ukazatele (měsíční, týdenní, denní apod.). Pro sledování kolísání cenového vývoje u většiny zemědělských výrobků postačí jednoměsíční interval měření. Tyto naměřené hodnoty jsou volně dostupné na Českém statistickém úřadu ve výkazu „Ceny zemědělských výrobců“. Výkaz zahrnuje nejen souhrnné údaje o vybraných zemědělských výrobcích za Českou republiku, ale také údaje regionální [1].

K vyřešení problému sezónních výkyvů nabídky a poptávky jablek je potřeba vytvořit odbytové centra, dosáhnout koncentrace nabídky pěstitelů, zlepšit třídění a balení a také zdokonalit technologii skladování, která umožní nabízet čerstvá jablka po celý rok. Z důvodu koncentrace nabídky zemědělců mají odbytová centra výhodnější postavení ve vyjednávání s možnými partnery a v kompletaci dodávek obchodním řetězcům. Činnost jejich podnikání je hrazena z předem stanovené obchodní marže z prodeje ovoce [5].

3.5. Statistické zjišťování

Při celoplošném strukturálním zemědělském sčítání Agrocensus 2000, došlo začátkem roku 2002 ke změně metodiky statistického zjišťování. Upustilo se od tehdejšího způsobu zjišťování, který obsahoval výsledky analýzy šetřených dat z výkazů zpravodajských jednotek, a také výsledky kvalifikovaného odhadu složení pěstebních ploch drobných pěstitelů a zahrádkářů.

V návaznosti na plnění stanovených norem Evropské unie byly vymezeny prahové hodnoty pro hospodářské subjekty, pomocí nichž je stanovena struktura a rozměr českého zemědělství, který se tak stává statisticky srovnatelným s evropskými standardy a kritérii platných v zemi EU.

Celková výměra sklizňové plochy v České republice k 31. 5. 2007 u ovocných sadů činila 20 368 ha, zatímco u sklizňových ploch zeleniny 16 564 ha. Podle předběžných údajů, sklizňová plocha v roce 2008 se o několik stovek hektarů zvýšila [7].

4. Výsledky a jejich hodnocení

4.1. Sezónní kolísání průměrných měsíčních cen zemědělských výrobců

4.1.1. Jablka konzumní

Tabulka 4.1.1.1. Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců a cenové charakteristiky jablek konzumních v letech 2004 – 2008.

Měsíc	Měsíční průměr (Kč/t)	Sezónní odchylka	Sezónní index (%)
Leden	9252,40	-199,35	97,9
Únor	8703,80	-747,95	92,1
Březen	8974,60	-477,15	95,0
Duben	9186,20	-265,55	97,2
Květen	9724,80	273,05	102,9
Červen	9811,20	359,45	103,8
Červenec	11494,00	2042,25	121,6
Srpen	10803,60	1351,85	114,3
Září	9958,80	507,05	105,4
Říjen	8812,60	-639,15	93,2
Listopad	8407,40	-1044,35	89,0
Prosinec	8291,60	-1160,15	87,7
Celkový průměr	9451,75	0	100

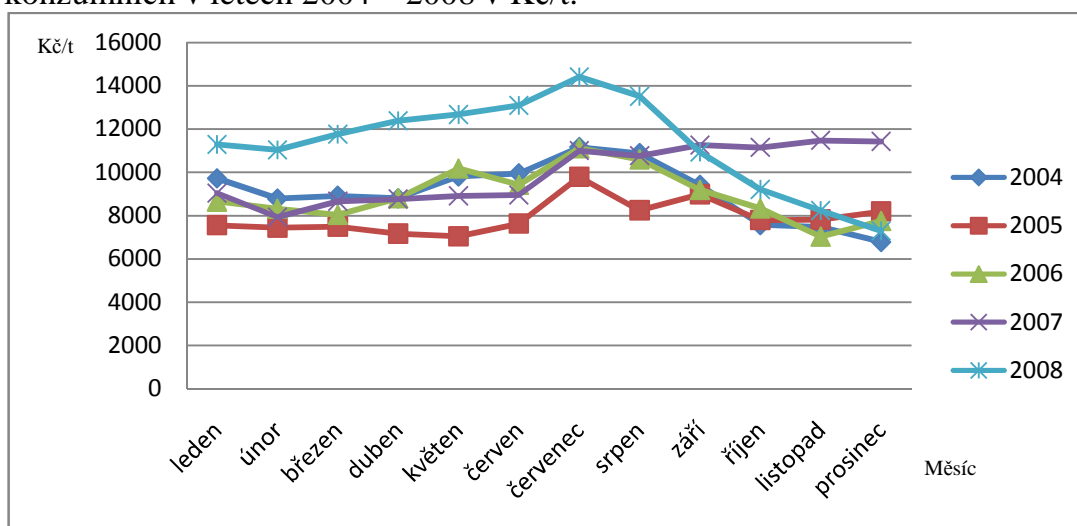
(pramen: Vlastní výpočty na základě průměrných měsíčních cen výrobců)

Pomocí sezónní charakteristiky byla vypočítána průměrná měsíční cena jablek konzumních, která činí za sledované období 9 451,75 Kč/t. Jablka vykazují pravidelný nárůst cen od počátku dubna, který se zintenzivňuje v letních měsících, kde následně cena v červenci dosahuje nejvyšší hodnoty, která je o 21% vyšší, než je celková průměrná měsíční cena. Poté cena opět soustavně klesá až do prosince, kdy je nižší téměř o 13% oproti celkovému průměru tj. 8291,60 Kč/t.

Tyto výkyvy jsou následkem dlouhodobého cyklu úrody jablek, kdy se převážně sklízí v prvních podzimních měsících. Před hlavní sklizní v České republice v červenci a v srpnu jsou sezónně nejvyšší ceny v důsledku vysokých skladovacích nákladů a ztrát z minulé sklizně a nízké nabídky nejranějších odrůd jablek sklizených již v těchto měsících.

Objem sklizně je důležitým faktorem, který ovlivňuje cenové kolísání jablek v průběhu roku. V posledních pěti letech se úroda jablek z intenzivních sadů pohybovala kolem 140 – 160 tisíce tun. Ovšem výskyt pozdních jarních mrazů v roce 2007, zásadně ovlivnil objem úrody téhož roku. Vlivem třech vln těchto mrazů, které postihly většinu raných druhů ovoce, se sklídilo pouze 113 tisíc tun jablek, což byl od roku 1995 nejmenší naměřený objem sklizně. Úroda však byla kvalitně nadprůměrná, což se také odráželo na cenovém vývoji. Cena nadále rostla i v zimních měsících až do července roku 2008, kdy opět klesla až na průměrnou hodnotu vlivem opět bohaté úrody, kdy bylo v roce 2008 sklizeno více než 140 tisíc tun jablek [7].

Obrázek 4.1.1.2. Cenový vývoj průměrných měsíčních cen výrobců jablek konzumních v letech 2004 – 2008 v Kč/t.

(pramen: údaje z Českého statistického úřadu)

4.1.2. Zelí bílé hlávkové

Pro výpočty sezónních charakteristik byla použita pětiletá časová řada s měsíci, kdy byly zaznamenány hodnoty v každém sledovaném roce. Proto jsou výsledky uvedeny pro měsíce srpen až září, kdy jsou hlavní dodávky na trh z domácí sklizně.

Tabulka 4.1.2.1. Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců a cenové charakteristiky bílého hlávkového zelí v letech 2004 – 2008.

Měsíc	Měsíční průměr (Kč/t)	Sezónní odchylka	Sezónní index (%)
Leden	3804,60	81,80	102,2
Únor	4224,20	501,40	113,5
Březen			
Duben			
Květen			
Červen			
Červenec			
Srpen	4576,40	853,60	122,9
Září	3558,60	-164,20	95,6
Říjen	3263,20	-459,60	87,7
Listopad	3334,40	-388,40	89,6
Prosinec	3298,20	-424,60	88,6
Celkový průměr	3722,80	0	100

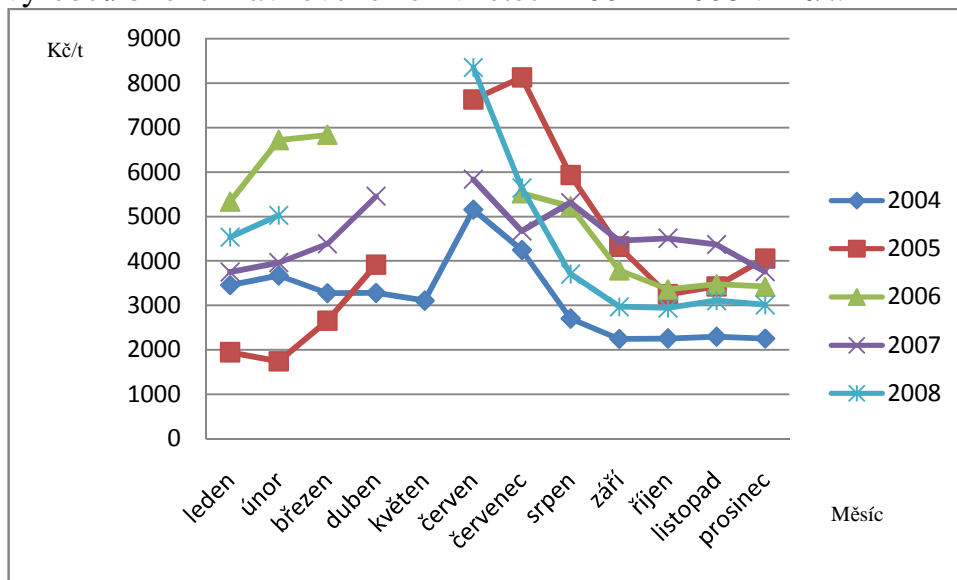
(pramen: Vlastní výpočty na základě průměrných měsíčních cen výrobců)

Průměrná měsíční cena za sledované období dosahovala hodnoty 3722,80 Kč/t. Nejvyšší měsíční průměrná cena byla zaznamenána v srpnu, kdy začíná sklizeň této plodiny. Ta je oproti průměrné měsíční ceně až o 22,9% vyšší. Naopak od září do konce prosince je bílé hlávkové zelí nejlevnější, a to z důvodu maximální nabídky plodiny z domácí sklizně. V tomto období se cena odchyluje od celkové průměrné měsíční ceny o 10,4 - 12,3%.

Celkový vývoj ceny nevykazuje takovou stálost jako ceny jablek. Způsobuje to nízká produkce a poměrně rozsáhlý import této plodiny. Český statistický úřad sleduje pouze sklizeň bílého zelí spolu i s červeným. Celková sklizeň obou

plodin je v posledních letech kolem 50 – 60 tisíc tun ročně a hektarový výnos se pohybuje v rozmezí 36 – 47 ha/t. V roce 2004 bylo sklizeno 80 592 tun bílého a červeného zelí. Díky bohaté úrodě nabízeli pěstitelé plodinu po celý rok. Největšího propadu cen zemědělských výrobců bylo zaznamenáno v roce 2008, kdy v červenci tohoto roku cena dosahovala 8347 Kč/t a během tří měsíců klesla o 64,4% a tuna této plodiny byla nabízena za 2971 Kč/t [7].

Obrázek 4.1.2.2 Cenový vývoj průměrných měsíčních zemědělských cen výrobců bílého hlávkového zelí v letech 2004 – 2008 v Kč/t.

(pramen: údaje z Českého statistického úřadu)

4.1.3. Cibule suchá

Podobně jako u bílého hlávkového zelí byla sestavena časová řada pěti let v rozmezí měsíců srpen – únor. V tomto období domácí pěstitelé pravidelně zásobují trh cibulí suchou, a proto i zde jsou hodnoty pouze u těchto měsíců.

Tabulka 4.1.3.1. Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců a cenové charakteristiky suché cibule v letech 2004 – 2008.

Měsíc	Měsíční průměr (Kč/t)	Sezónní odchylka	Sezónní index (%)
Leden	5759,00	39,14	100,7
Únor	5849,80	129,94	102,3
Březen			
Duben			
Květen			
Červen			
Červenec			
Srpen	6712,60	992,74	117,4
Září	5834,00	114,14	102,0
Říjen	5655,60	-64,26	98,9
Listopad	5122,80	-597,06	89,6
Prosinec	5105,20	-614,66	89,3
Celkový průměr	5719,86	0	100

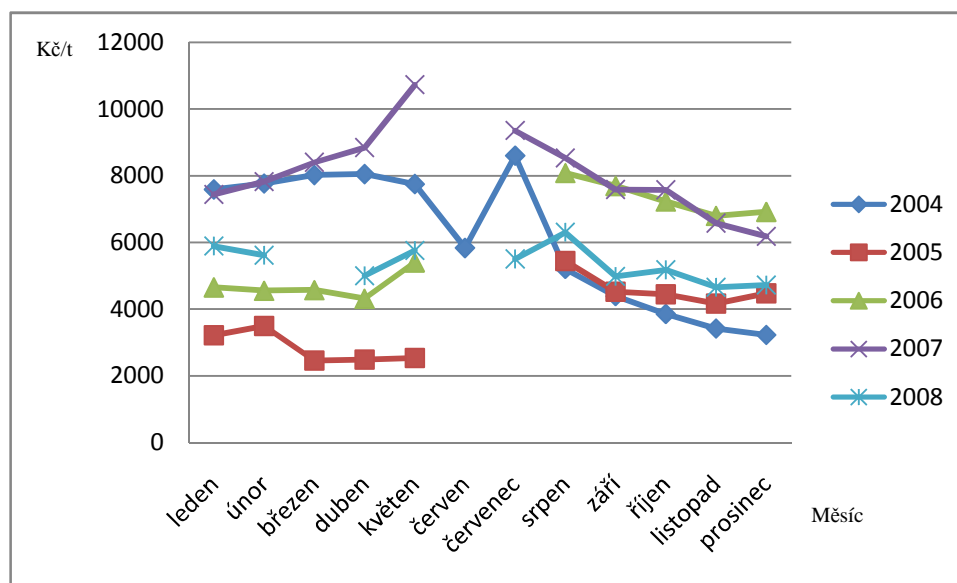
(pramen: Vlastní výpočty na základě průměrných měsíčních cen výrobců)

Z analýzy sezónního kolísání vyplývá, že průměrná měsíční cena za sledované období činí 5719,86 Kč/t. Nejvyšší průměrné ceny jsou zaznamenávány v srpnu, které jsou o 17,4% vyšší oproti celkovému měsíčnímu průměru. V dalších měsících cena klesá až do prosince v důsledku velké domácí nabídky zemědělských výrobců. Cena se zde pohybuje kolem 5105 Kč, což je o 10,7% méně než činí celkový průměr.

I u cibule suché je důležitý import plodiny na domácí trh, a to především začátkem jara až do konce letních měsíců, kdy poté opět začíná období sklizně. Cenový vývoj je zachycen na obrázku 4.1.3.2. V roce 2004 se sklídilo 77 146 tun, což vedlo k celoroční nabídce cibule, ale také i ke snížení pěstebních ploch

následujícího roku, a to zhruba o 30%. Mimo jiné graf zachycuje i nestandardní výkyv ceny, který proběhl v první polovině roku 2007. Důvodem byla suchá zima a nedostatek srážek v době vzcházení, které mělo negativní dopad na porosty cibulové zeleniny. Toho roku bylo sklizeno pouze 40 424 tun cibule, což je o 11% méně než v předchozím roce [7].

Obrázek 4.1.3.2. Cenový vývoj průměrných měsíčních cen zemědělských výrobců cibule suché v letech 2004 – 2008 v Kč/t.

(pramen: údaje z Českého statistického úřadu)

4.2. Regresní a korelační analýza

V této analýze byla sledována závislost mezi cenou zemědělských výrobců a spotřebitelskou cenou. Podkladem pro výpočty byly pětileté časové řady v letech 2004 – 2008, které byly zkoumány pomocí různých typů regresních funkcí, a to lineární, kvadratické, exponenciální a logaritmické. Výpočty byly prováděny ve statistickém programu SPSS. Jako nezávislá proměnná byla vybrána cena zemědělských výrobců a závislou proměnou představuje cena spotřebitelská. Dále byla pomocí vypočítané regresní funkce provedena predikce spotřebitelských cen.

Tabulka 4.2.1. Výsledky regresní a korelační analýzy.

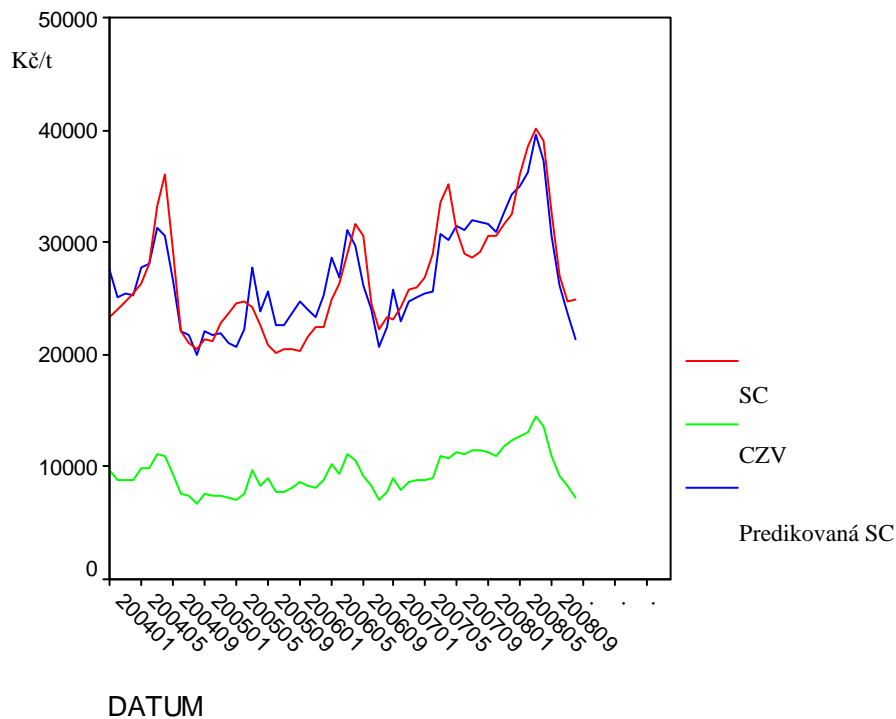
Závisle proměnná Y	Nezávisle proměnná X	Parametry regresní rovnice		Koeficient determinace R^2 (%)	T-test	p
		a	b			
SC jablka	CZV jablka	2729,62	2,551	78,27	14,457	<0,001
SC bílého zelí	CZV bílého zelí	1273,296	1,767	80,05	14,166	<0,001
SC cibule	CZV cibule	2415,852	1,635	83,78	16.233	<0,001

(pramen: Vlastní výpočty)

U všech třech zemědělských komodit je nejvhodnější použití regrese lineární, kde byl koeficient determinace, T-test a hladina významnosti p nejméně významnější. Výsledky potvrdily poměrně silnou závislost cen spotřebitelských na cenách zemědělských u všech tří zemědělských komodit.

Nejmenší závislost byla prokázána u konzumních jablek, a to 78,28%. I přesto se jedná o silnou závislost i podle vypočteného T-testu ($t=14,457$) a lze tedy říci, že rozhodnutí pěstitelů za kolik budou konzumní jablka nabízet, přímo ovlivňuje stanovení spotřebitelské ceny. Tuto funkci je možné využít i pro poměrně dobrou predikci spotřebitelských cen po celý rok.

Obrázek 4.2.2. Predikce cenového vývoje spotřebitelské ceny konzumního jablka v Kč/t.

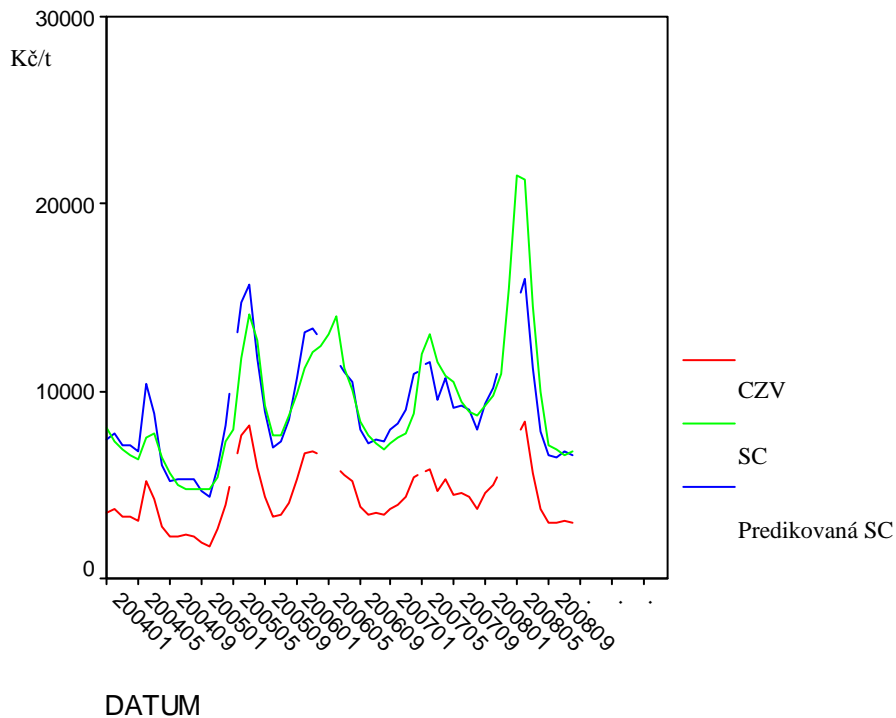

(pramen: Vlastní výpočty)

Jako další zkoumanou plodinou bylo bílé hlávkové zelí, které vykazuje 80% závislost v období, kdy domácí pěstitelé nabízejí tuto plodinu na trh. Začátkem března výrobci postupně přestávají prodávat na trh a domácí nabídka klesá. Trh je tedy nezbytné zásobovat pomocí importu a spotřebitelská cena v těchto období výrazně roste až do letních měsíců, kdy opět začíná období sklizně a ceny velmi rychle klesají důsledkem zvyšující se nabídky této plodiny.

I zde je možné provést predikci spotřebitelské ceny v měsících, kde existuje domácí nabídka ze strany pěstitelů. Koeficient determinace ($R^2 = 0,8005$) i T-test ($t = 14,166$) dokazují silnou těsnost těchto dvou cen.

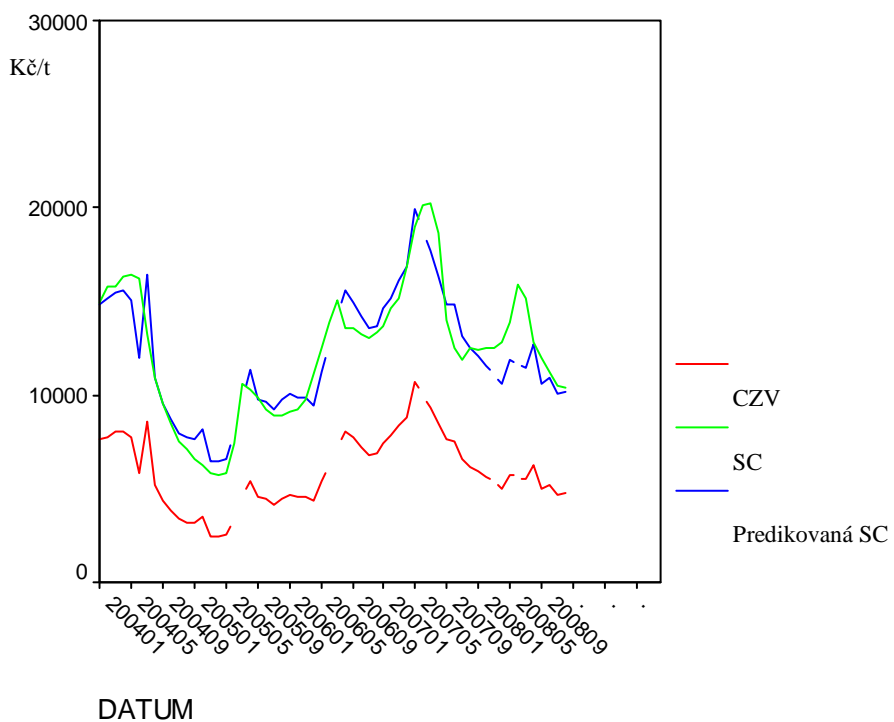
Obrázek 4.2.3. Predikce cenového vývoje spotřebitelské ceny bílého zelí v Kč/t.

(pramen: Vlastní výpočty)

Poslední sledovanou zemědělskou plodinou byla cibule suchá. Ta vykazuje oproti jablku a bílému zelí nejvyšší závislost, a to 83,78%. I výsledek T-testu ($t = 16,233$) dosáhl nejvyšší hodnoty. Proto lze konstatovat, že na základě cen zemědělských výrobců lze poměrně korektně predikovat spotřebitelské ceny této plodiny, avšak i jako u bílého zelí čeští farmáři nenabízejí suchou cibuli po celý rok, lze tedy predikovat jen v určitých měsících. Nicméně s jistotou lze říci, že v obdobích kdy není domácí nabídka této plodiny, cena pravidelně roste až do období následující sklizně. Opět se zde uplatňuje tržní mechanismus, jako regulátor spotřebitelské ceny.

Obrázek 4.2.3. Predikce cenového vývoje spotřebitelské ceny cibule suché v Kč/t.

(pramen: Vlastní výpočty)

4.3. Indexní analýza

Pro sledování vývoje cen zemědělských výrobců, cen spotřebitelských a vzájemné závislosti, byla využita i indexní analýza. Ta udává procentuální změny cen zemědělských výrobků vzhledem k různým časovým obdobím. Také je možno určit z kolika procent je cena zemědělských výrobců součástí cen spotřebitelských.

Tabulka 4.3.1. Vývoj podílu cen zemědělských výrobců na spotřebitelských cenách v letech 2004 – 2008 v % v ČR.

Rok / Ceny	2004	2005	2006	2007	2008
Jablka konzumní CZV/SC	34,76	35,66	35,90	34,94	34,99
Bílé zelí CZV/SC	49,307	50,34	46,91	47,30	37,41
Cibule suchá CZV/SC	48,40	46,81	48,99	51,35	42,29

(pramen: Vlastní výpočty z průměrných měsíčních cen)

Po celé sledované období se u konzumních jablek nevyskytuje žádná výrazná změna podílu cen. Důvodem je poměrně bohatá produkce českých zemědělců po celý rok, není tedy velká potřeba importu a důsledkem toho má spotřebitelská cena podobný průběh jako cena zemědělských výrobců. Nejmenším procentem, kdy byla cena zemědělských výrobců zastoupena v cenách spotřebitelských, byl rok 2004, a to 34,76%. Naopak v roce 2006 byl tento podíl největší, který činil 35,89%.

U bílého zelí a cibule suché mají výsledky kolísavou tendenci. Rozdíl nejvyšší průměrné ceny a nejnižší průměrné ceny za sledované období činí u bílého zelí 12,93% a u cibule suché 9,06%. S touto komoditou čeští farmáři nevstupují na trh po celý rok. V obdobích, kdy je jejich nabídka prakticky nulová, je třeba tyto zemědělské produkty dovážet, což je také jednou z příčin, že spotřebitelské ceny

výrazně rostou. Ovlivňují tím celkový roční cenový průměr. Proto byl sledován i vývoj cen v měsících, kde je český trh zásobován domácími pěstiteli, a to po celých pět let.

Tabulka 4.3.2. Vývoj podílu cen zemědělských výrobců na spotřebitelských cenách v měsících leden – únor a srpen – prosinec 2004 – 2008 v % v ČR.

Rok / Ceny	2004	2005	2006	2007	2008
Bílé zelí CZV/SC	45,13	44,52	51,01	47,66	45,02
Cibule suchá CZV/SC	47,73	49,54	53,91	52,91	45,61

(pramen: Vlastní výpočty z průměrných měsíčních cen)

V této metodě jsou podíly cen stabilnější u obou plodin. Rozdíl maximálního a minimálního podílu cen je u bílého zelí 6,49% a cibule suché 8,3%. Při existenci domácí nabídky je spotřebitelská cena více vázaná na ceně zemědělských výrobců, a proto nedochází k tak velkým rozdílům. V roce 2006 je podíl CZV / SC nejvyšší u obou plodin. Naopak nejnižšího podílu cen bílého zelí bylo zaznamenáno v roce 2005 a u cibule suché v roce 2008.

Vývoj cen byl sledován také pomocí řetězových a bazických indexů. Jako základní období byl v obou případech stanoven rok 2004. I zde je názorně vidět, že spotřebitelské ceny mají velmi podobný vývoj jako ceny zemědělských výrobců. Ve všech sledovaných období měly výsledné hodnoty totožné kolísání, kromě spotřebitelské ceny bílého zelí, kdy v roce 2008 oproti minulému roku 2007 vzrostla, i když cena zemědělských výrobců v témže sledovaném období klesla.

Tabulka 4.3.3. Řetězové indexy meziročních změn cen v letech 2005 – 2008.

Rok / Ceny	2005/2004	2006/2005	2007/2006	2008/2007
Jablka konzumní - CZV	0,8712	1,1283	1,1108	1,1387
Jablka konzumní - SC	0,8494	1,1208	1,141	1,1372
Bílé zelí - CZV	1,351	1,136	0,945	0,952
Bílé zelí - SC	1,3229	1,2188	0,9372	1,2035
Cibule suchá - CZV	0,606	1,617	1,344	0,662
Cibule suchá - SC	0,6271	1,5450	1,2825	0,8038

(pramen: Vlastní výpočty z průměrných měsíčních cen)

Tabulka 4.3.4. Bazické indexy změn úrovně cen k základnímu roku 2004 v letech 2005 – 2008.

Rok / Ceny	2005/2004	2006/2004	2007/2004	2008/2004
Jablka konzumní - CZV	0,8712	0,983	1,0919	1,2434
Jablka konzumní - SC	0,8494	0,952	1,0863	1,2353
Bílé zelí - CZV	1,351	1,534	1,450	1,380
Bílé zelí - SC	1,3229	1,6123	1,5111	1,8187
Cibule suchá - CZV	0,606	0,980	1,318	0,873
Cibule suchá - SC	0,6271	0,9688	1,2425	0,9987

(pramen: Vlastní výpočty z průměrných měsíčních cen)

5. Závěr

Z vyhodnocených údajů vyplývá, že průměrná měsíční hodnota CZV činí u konzumních jablek 9451,75Kč/t. Nejvyšší cena byla za sledované pětileté období zjištěna v červenci, a to 11494Kč/t. Tento nárůst ceny je způsoben malou nabídkou ze strany pěstitelů a vysokými uskladňovacími náklady. Od tohoto měsíce CZV postupně klesá vlivem začínající hlavní sklizně a rostoucí nabídky této plodiny. Nejnižší cena je v prosinci, kdy jsou konzumní jablka nabízeny za 8291,60Kč/t. Vlivem nepříznivého počasí utrpěla úroda v roce 2007 velké ztráty, kdy bylo sklizeno téměř o 30% méně jablek než v předchozím roce. To zásadně ovlivnilo vývoj ceny, kdy od července roku 2007 konstantně rostla až do července následujícího roku. Bohatá sklizeň opět posílila nabídku a cena klesla až na průměrnou hodnotu.

Bílé hlávkové zelí a cibule suchá vykazuje podobnou tendenci sezónního kolísání. Průměrná měsíční CZV u bílého hlávkového zelí činí 3722,80Kč/t a u cibule suché 5719,86Kč/t. Nejvyšší sezónní odchylka byla u obou zemědělských plodin zaznamenána v červenci. Bílé hlávkové zelí je v tuto dobu nabízeno průměrně za 4576,40Kč/t a cibule suchá za 6712,60Kč/t. Opět se jedná o začátek sklizňového období a v důsledku toho cena vlivem rostoucí nabídky klesá. V říjnu, kdy byla vypočtena nejnižší hodnota CZV, se bílé hlávkové zelí nabízí za 3263,2Kč/t. Cibule suchá vykazuje nejmenší CZV v prosinci, a to hodnotou 5105,2Kč/t.

Vliv počasí spolu se změnou ročních období velkou měrou ovlivňují úrodu, s ní následně spojenou cenu, za kterou nabízejí zemědělství výrobci své plodiny na trh. Sledování sezónního kolísání je tedy velmi důležité k zodpovězení důležitých ekonomických otázek, jakými jsou co a kdy pěstovat a prodat.

Také byl zkoumán vliv průměrných CZV na průměrné SC a pomocí regresní a korelační analýzy bylo zjištěno, že koeficient determinace u konzumních jablek

dosáhl hodnoty 78,27%, což představuje silnou korelační závislost mezi SC a CZV. U zbylých dvou plodin koeficient determinace dokonce přesáhl hodnotu 80%, která značí velmi silnou závislost. Lze tedy říci, že SC je u všech třech zemědělských komodit přímo závislá na CZV.

Použité metody pro statistickou analýzu dat umožnily získat odpovědi na cílové otázky řešené bakalářské práce zaměřené na analýzu vývoje a kolísání cen tří agrárních komodit (jablka konzumní, zelí bílé a cibule suché) v České republice. V práci jsou zdůvodněny i hlavní příčiny sezónního i meziročního kolísání cen, tj. cen zemědělských výrobců i cen spotřebitelských u hodnocených komodit.

6. Seznam literatury

- [1] Brabenec, V.: Sezónní kolísání cen jatečných prasat a jeho využití v podnikatelském rozhodování subjektů trhu, Zemědělská ekonomika č.8, 1995
- [2] Brabenec, V., Šařecová, P.: Statistické metody v marketingu a obchodu. PEF ČZU, Praha, 2007
- [3] Kába, B., Svatošová, L.: Statistika. PEF ČZU, Praha, 2004
- [4] Kotler, P.: Marketing a management. Victoria Publishing, Praha, 1992
- [5] Ludvík, M.: Odbyt, ekonomika a marketing ovoce v ČR, Venkov č.2/1999
- [6] McCarthy, E.J., Perreault, W.D.: Základy marketingu. VICTORIA PUBLISHING, Praha 1995
- [7] Situační a výhledová zpráva - ovoce a zelenina. MZE, Praha, 2004 – 2008
- [8] Světlík, J.: Marketing pro evropský trh. Grada Publishing, Praha 2003
- [9] Zbořil, K. Marketingový výzkum. VŠE, Praha, 1999

Další použité zdroje

- [10] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [18. 2. 2009]. Dostupné v: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/ceny_zemedelskych_vyrobcu
- [11] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [22. 2. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/45004320EB/\\$File/7006081207.xls](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/45004320EB/$File/7006081207.xls)
- [12] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [22. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/45004320F7/\\$File/7006081210.XLS](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/45004320F7/$File/7006081210.XLS)
- [13] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/DF0023FC1E/\\$File/7006071207.xls](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/DF0023FC1E/$File/7006071207.xls)
- [14] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/DF0023FC2F/\\$File/7006071210.XLS](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/DF0023FC2F/$File/7006071210.XLS)
- [15] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/6D002E325C/\\$File/7006061207.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/6D002E325C/$File/7006061207.xls)
- [16] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/6D002E326D/\\$File/7006061210.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/6D002E326D/$File/7006061210.xls)
- [17] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v: [http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/190050FDC2/\\$File/70061207.xls](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/190050FDC2/$File/70061207.xls)

- [18] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v:
[http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/190050FDD0/\\$File/70061210.xls](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/190050FDD0/$File/70061210.xls)
- [19] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v:
[http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/1900529AB1/\\$File/70061207.xls](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/1900529AB1/$File/70061207.xls)
- [20] Český statistický úřad, [online], Praha, 2009, [15. 1. 2009]. Dostupné v:
[http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/1900529AA3/\\$File/70061210.xls](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/1900529AA3/$File/70061210.xls)

7. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1 Spotřebitelské ceny konzumních jablek, bílého hlávkového zelí a cibule suché v letech 2004 – 2008 Kč/kg v ČR.

Příloha č. 2 Ceny zemědělských výrobců konzumních jablek, bílého hlávkového zelí a cibule suché v letech 2004 – 2008 v Kč/t v ČR.

Příloha č. 3 Sezónní charakteristika jablka konzumního v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

Příloha č. 4 Sezónní charakteristika bílého hlávkového zelí v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

Příloha č. 5 Sezónní charakteristika cibule suché v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

Příloha č. 6 Časová řada bílého hlávkového zelí a cibule suché pro ostatní výpočty (korelace, indexní analýza, grafy) v letech 2004 – 2008 v Kč/t v ČR.

Příloha č. 7 Korelační a regresní analýza SC a CZV jablka konzumního, výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Příloha č. 8 Korelační a regresní analýza SC a CZV bílého hlávkového zelí, výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Příloha č. 9 Korelační a regresní analýza SC a CZV cibule suché, výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Příloha č. 1 Spotřebitelské ceny konzumních jablek, bílého hlávkového zelí a cibule suché v letech 2004 – 2008 Kč/kg v ČR.

jablka	2004	2005	2006	2007	2008
leden	23,39	21,39	20,25	23,19	30,6
únor	24,1	21,13	21,55	24,15	30,63
březen	24,65	22,78	22,4	25,84	31,67
duben	25,49	23,64	22,5	25,97	32,56
květen	26,24	24,56	24,98	26,79	36,02
červen	28,18	24,75	26,37	29,05	38,57
červenec	33,23	24,27	29,02	33,55	40,03
srpen	36,11	22,55	31,56	35,15	39,08
září	29,34	20,83	30,48	31,12	32,61
říjen	22,11	20,07	24,61	28,92	27,02
listopad	20,94	20,47	22,27	28,6	24,71
prosinec	20,57	20,57	23,27	29,14	24,83
průměr	26,19583	22,25083	24,93833	28,45583	32,36083

zelí	2004	2005	2006	2007	2008
leden	8,09	4,77	9,81	7,24	9,25
únor	7,33	4,79	11,26	7,5	9,73
březen	6,91	5,37	12,1	7,73	10,94
duben	6,53	7,31	12,35	8,82	15,45
květen	6,38	7,9	13,06	12	21,52
červen	7,56	11,79	14,01	13,05	21,34
červenec	7,75	14,06	11,2	11,57	14,57
srpen	6,44	12,69	10,06	10,79	9,94
září	5,59	9,2	8,42	10,51	7,08
říjen	4,95	7,61	7,68	9,45	6,84
listopad	4,72	7,62	7,24	8,94	6,55
prosinec	4,74	8,74	6,94	8,74	6,81
průměr	6,415833	8,4875	10,34417	9,695	11,66833

cibule	2004	2005	2006	2007	2008
leden	14,98	6,62	9,09	13,72	12,38
únor	15,77	6,23	9,27	14,63	12,5
březen	15,79	5,83	9,76	15,19	12,49
duben	16,34	5,76	11,1	16,87	12,79
květen	16,44	5,84	12,49	18,96	13,9
červen	16,21	7,39	13,92	20,14	15,89
červenec	13,21	10,58	15,04	20,26	15,12
srpen	10,89	10,32	13,57	18,61	12,85
září	9,59	9,83	13,59	13,98	11,98
říjen	8,46	9,21	13,25	12,47	11,25
listopad	7,52	8,95	13,06	11,83	10,48
prosinec	7,05	8,91	13,36	12,51	10,42
průměr	12,6875	7,955833	12,29167	15,76417	12,67083

Příloha č. 2 Ceny zemědělských výrobců konzumních jablek, bílého hlávkového zelí a cibule suché v letech 2004 – 2008 v Kč/t v ČR.

2004

Jablka konzumní	Kč/t	9719	8783	8915	8800	9811	9954	11163	10886	9417	7569	7472	6788
Zelí bílé hlávkové	Kč/t	3458	3675	3277	3282	3108	5155	4247	2705	2248	2257	2296	2254
Cibule suchá	Kč/t	7589	7767	8022	8050	7750	5833	8600	5207	4386	3853	3418	3226

2005

Jablka konzumní	Kč/t	7560	7451	7495	7174	7050	7634	9788	8249	8990	7797	7823	8195
Zelí bílé hlávkové	Kč/t	1947	1743	2655	3915		7630	8128	5933	4323	3251	3425	4051
Cibule suchá	Kč/t	3221	3494	2463	2489	2535			5440	4520	4444	4166	4475

2006

Zelí bílé hlávkové	Kč/t	5332	6717	6833				5520	5227	3793	3359	3475	3421
Cibule suchá	Kč/t	4654	4551	4572	4315	5403			8083	7697	7229	6796	6917

2007

Jablka konzumní	Kč/t	9037	7929	8657	8763	8910	8950	11000	10768	11259	11152	11474	11425
Zelí bílé hlávkové	Kč/t	3750	3962	4381	5452		5833	4671	5311	4458	4507	4367	3754
Cibule suchá	Kč/t	7440	7823	8400	8843	10723		9355	8533	7586	7578	6579	6185

2008

Jablka konzumní	Kč/t	11295	11039	11765	12391	12675	13095	14412	13518	10942	9212	8235	7299
Zelí bílé hlávkové	Kč/t	4536	5024				8347	5642	3706	2971	2942	3109	3011
Cibule suchá	Kč/t	5891	5614		5000	5758		5500	6300	4981	5174	4655	4723

Příloha č. 3 Sezónní charakteristika cen zemědělských výrobců jablka konzumního v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

jablka	2004	2005	2006	2007	2008	
leden	9719	7560	8651	9037	11295	9252,4
únor	8783	7451	8317	7929	11039	8703,8
březen	8915	7495	8041	8657	11765	8974,6
duben	8800	7174	8803	8763	12391	9186,2
květen	9811	7050	10178	8910	12675	9724,8
červen	9954	7634	9423	8950	13095	9811,2
červenec	11163	9788	11107	11000	14412	11494
srpen	10886	8249	10597	10768	13518	10803,6
září	9417	8990	9186	11259	10942	9958,8
říjen	7569	7797	8333	11152	9212	8812,6
listopad	7472	7823	7033	11474	8235	8407,4
prosinec	6788	8195	7751	11425	7299	8291,6
průměr	9106,417	7933,833	8951,667	9943,667	11323,17	9451,75

y	sh	fh
9252,40	-199,35	0,979
8703,80	-747,95	0,921
8974,60	-477,15	0,950
9186,20	-265,55	0,972
9724,80	273,05	1,029
9811,20	359,45	1,038
11494,00	2042,25	1,216
10803,60	1351,85	1,143
9958,80	507,05	1,054
8812,60	-639,15	0,932
8407,40	-1044,35	0,890
8291,60	-1160,15	0,877
9451,75	$\Sigma 0$	$\Sigma 12$

Příloha č. 4 Sezónní charakteristika cen zemědělských výrobců bílého hlávkového zelí v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

zelí	2004	2005	2006	2007	2008	
leden	3458	1947	5332	3750	4536	3804,6
únor	3675	1743	6717	3962	5024	4224,2
březen						
duben						
květen						
červen						
červenec						
srpen	2705	5933	5227	5311	3706	4576,4
září	2248	4323	3793	4458	2971	3558,6
říjen	2257	3251	3359	4507	2942	3263,2
listopad	2296	3425	3475	4367	3109	3334,4
prosinec	2254	4051	3421	3754	3011	3298,2
průměr	2699	3524,714	4474,857	4301,286	3614,143	3722,80

y	sh	fh
3804,60	81,80	1,022
4224,20	501,40	1,135
4576,40	853,60	1,229
3558,60	-164,20	0,956
3263,20	-459,60	0,877
3334,40	-388,40	0,896
3298,20	-424,60	0,886
3722,80	$\Sigma 0$	$\Sigma 7$

Příloha č. 5 Sezónní charakteristika cen zemědělských výrobců cibule suché
v letech 2004 -2008 v Kč/t v ČR.

cibule	2004	2005	2006	2007	2008	
leden	7589	3221	4654	7440	5891	5759
únor	7767	3494	4551	7823	5614	5849,8
březen						
duben						
květen						
červen						
červenec						
srpen	5207	5440	8083	8533	6300	6712,6
září	4386	4520	7697	7586	4981	5834
říjen	3853	4444	7229	7578	5174	5655,6
listopad	3418	4166	6796	6579	4655	5122,8
prosinec	3226	4475	6917	6185	4723	5105,2
průměr	5063,714	4251,429	6561	7389,143	5334	5719,86

y	sh	fh
5759,00	39,14	1,007
5849,80	129,94	1,023
6712,60	992,74	1,174
5834,00	114,14	1,020
5655,60	-64,26	0,989
5122,80	-597,06	0,896
5105,20	-614,66	0,893
5719,86	$\Sigma 0$	$\Sigma 7$

Příloha č. 6 Časová řada cen zemědělských výrobců bílého hlávkového zelí a cibule suché pro ostatní výpočty (korelace, indexní analýza, grafy) v letech 2004 – 2008 v Kč/t v ČR.

zelí	2004	2005	2006	2007	2008
leden	3458	1947	5332	3750	4536
únor	3675	1743	6717	3962	5024
březen	3277	2655	6833	4381	
duben	3282	3915		5452	
květen	3108				
červen	5155	7630		5833	8347
červenec	4247	8128	5520	4671	5642
srpen	2705	5933	5227	5311	3706
září	2248	4323	3793	4458	2971
říjen	2257	3251	3359	4507	2942
listopad	2296	3425	3475	4367	3109
prosinec	2254	4051	3421	3754	3011
průměr	3163,5	4272,818	4853	4586	4365,333

cibule	2004	2005	2006	2007	2008
leden	7589	3221	4654	7440	5891
únor	7767	3494	4551	7823	5614
březen	8022	2463	4572	8400	
duben	8050	2489	4315	8843	5000
květen	7750	2535	5403	10723	5758
červen	5833				
červenec	8600			9355	5500
srpen	5207	5440	8083	8533	6300
září	4386	4520	7697	7586	4981
říjen	3853	4444	7229	7578	5174
listopad	3418	4166	6796	6579	4655
prosinec	3226	4475	6917	6185	4723
průměr	6141,75	3724,7	6021,7	8095	5359,6

Příloha č. 7 Korelační a regresní analýza SC a CZV jablka konzumního, výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. LINEAR

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .88474
R Square .78276
Adjusted R Square .77902
Standard Error 2432.72485

Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	1	1236840883.3	1236840883.3
Residuals	58	343252710.0	5918150.2

F = 208.99113 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	2.550926	.176455	.884740	14.457	.0000
(Constant)	2729.619759	1697.121227		1.608	.1132

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. QUADRATI

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .89010
R Square .79228
Adjusted R Square .78499
Standard Error 2399.63207

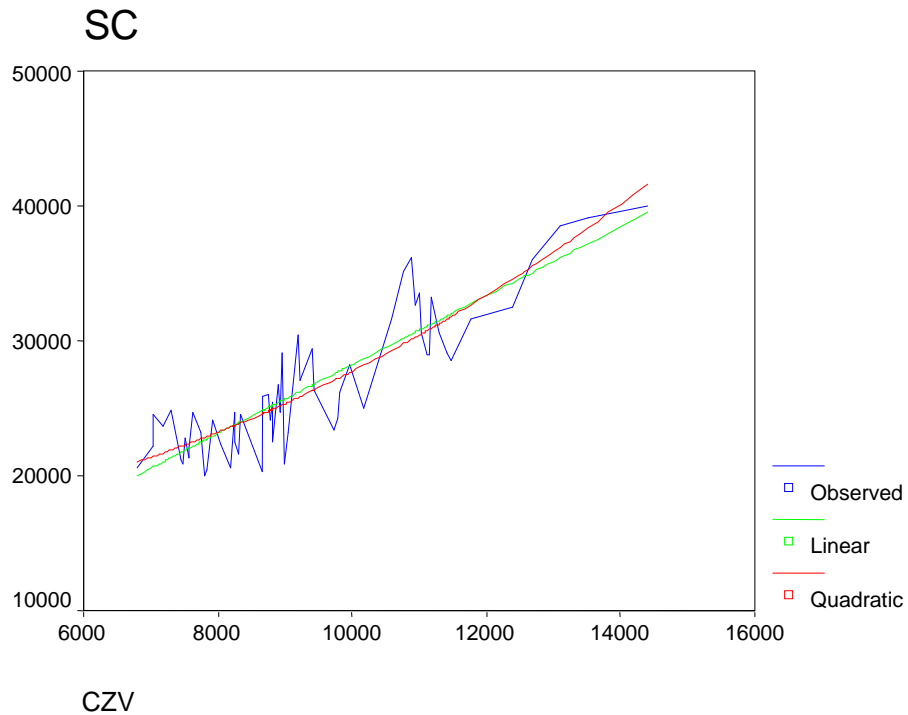
Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	2	1251874252.0	625937126.0
Residuals	57	328219341.4	5758234.1

F = 108.70297 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	-.221062	1.724374	-.076671	-.128	.8984
VYROBCI**2	.000138	8.5359E-05	.966346	1.616	.1117
(Constant)	16171.536939	8485.885677		1.906	.0617

Příloha č. 8 Korelační a regresní analýza SC a CZV bílého hlávkového zelí,
výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. LINEAR

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .89473
R Square .80055
Adjusted R Square .79656
Standard Error 1360.20941

Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	1	371309986.8	371309986.8
Residuals	50	92508482.4	1850169.6

F = 200.68970 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	1.767100	.124738	.894735	14.166	.0000
(Constant)	1273.296282	556.763187		2.287	.0265

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. QUADRATI

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .89564
R Square .80218
Adjusted R Square .79411
Standard Error 1368.39394

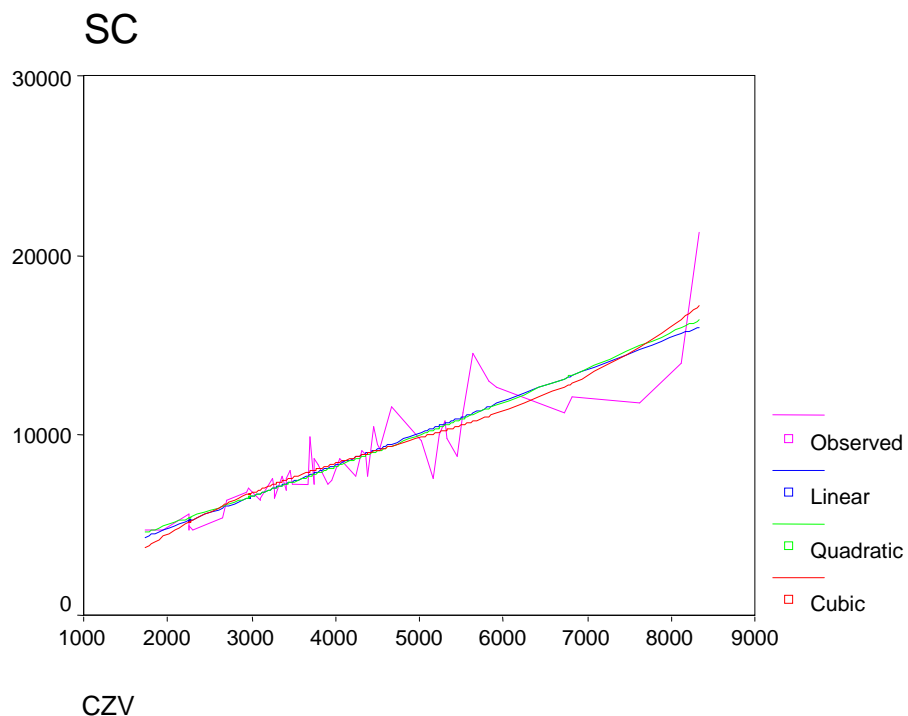
Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	2	372065872.6	186032936.3
Residuals	49	91752596.7	1872502.0

F = 99.34993 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	1.376922	.626799	.697176	2.197	.0328
VYROBCI**2	4.02750916E-05	6.3390E-05	.201641	.635	.5282
(Constant)	2109.466072	1430.299116		1.475	.1467

Příloha č. 9 Korelační a regresní analýza SC a CZV cibule suché, výsledky výpočtů softwaru SPSS.

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. LINEAR

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .91533
 R Square .83784
 Adjusted R Square .83466
 Standard Error 1416.18703

Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	1	528472616.1	528472616.1
Residuals	51	102284870.7	2005585.7

F = 263.50039 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	1.634608	.100699	.915335	16.233	.0000
(Constant)	2415.852387	627.154323		3.852	.0003

Dependent variable.. SPOTREBI Method.. QUADRATI

Listwise Deletion of Missing Data

Multiple R .92034
 R Square .84703
 Adjusted R Square .84091
 Standard Error 1389.13435

Analysis of Variance:

	DF	Sum of Squares	Mean Square
Regression	2	534272774.6	267136387.3
Residuals	50	96484712.2	1929694.2

F = 138.43457 Signif F = .0000

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	SE B	Beta	T	Sig T
VYROBCI	2.602855	.567151	1.457526	4.589	.0000
VYROBCI**2	-7.94050565E-05	4.5801E-05	-.550606	-1.734	.0891
(Constant)	-237.008308	1649.196623		-.144	.8863

